

Anonimizirana različica

Prevod

C-826/19 - 1

Zadeva C-826/19

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

13. november 2019

Predložitveno sodišče:

Landesgericht Korneuburg (Avstrija)

Datum predložitvene odločbe:

29. oktober 2019

Tožeča stranka in pritožnica:

WZ

Tožena stranka in nasprotna stranka v pritožbenem postopku:

Austrian Airlines AG

REPUBLIKA AVSTRIJA

[...] (ni prevedeno)

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu, Avstrija)

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) je [...] (ni prevedeno) kot pritožbeno sodišče v zadevi tožeče stranke **WZ** [...] (ni prevedeno) proti toženi stranki **Austrian Airlines AG** [...] (ni prevedeno) zaradi plačila 250 EUR skupaj z obrestmi [...] (ni prevedeno), v zvezi s pritožbo tožeče stranke proti sodbi Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu, Avstrija) z dne 24. junija 2019 [...] (ni prevedeno),

sprejelo

sklep:

I. Sodišču Evropske unije se na podlagi člena 267 PDEU v predhodno odločanje predložijo ta vprašanja:

DE

1. Ali je treba člen 8(3) Uredbe (ES) št. 261/2004 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 11. februarja 2004 o določitvi skupnih pravil glede odškodnine in pomoči potnikom v primerih zavrnitve vkrcanja, odpovedi ali velike zamude letov ter o razveljavitvi Uredbe (EGS) št. 295/91 (v nadaljevanju: Uredba št. 261/2004) razlagati tako, da se uporablja za dve letališči, ki sta obe v neposredni bližini mestnega središča, vendar le eno od njiju leži na območju mesta, drugo pa v sosednji zvezni deželi?

2. Ali je treba člene 5(1)(c), 7(1) in 8(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da pristanek na drugem letališču v istem naselju, mestu ali regiji utemeljuje pravico do odškodnine zaradi odpovedi leta?

3. Ali je treba člene 6(1), 7(1) in 8(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da pristanek na drugem letališču v istem naselju, mestu ali regiji utemeljuje pravico do odškodnine zaradi velike zamude?

4. Ali je treba člene 5, 7 in 8(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je treba za potrebe določitve, ali je potnik utrpel časovno izgubo treh ur ali več v smislu sodbe Sodišča Evropske unije z dne 19. novembra 2009 v združenih zadevah C-402/07 in C-432/07, Sturgeon in drugi, zamudo izračunati tako, da je odločilen čas pristanka na drugem letališču, ali pa tako, da je odločilen čas prevoza potnika do letališča, za katerega je imel rezervacijo, oziroma do drugega bližnjega kraja, dogovorjenega s potnikom?

5. Ali je treba člen 5(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da se letalski prevoznik, ki lete opravlja v okviru postopka kroženja letov, lahko sklicuje na dogodek, konkretno na zmanjšanje načrtovane frekvence prihodov letal zaradi nevihte, do katerega je prišlo v okviru pred-pred-predzadnje rotacije pred zadevnim letom?

6. Ali je treba člen 8(3) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da mora letalski prevoznik v primeru pristanka na drugem letališču prevoz do drugega kraja ponuditi sam od sebe ali pa mora potnik zahtevati prevoz?

7. Ali je treba člene 7(1), 8(3) in 9(1)(c) Uredbe št. 261/2004 razlagati tako, da je potnik zaradi kršitve obveznosti pomoči in oskrbe, določenih v členih 8 in 9 [Uredbe št. 261/2004], upravičen do odškodnine?

II. Postopek se prekine do prispetja predhodne odločbe Sodišča Evropske unije.

Obrazložitev:

Naslednje dejansko stanje je nesporno oziroma je bilo [...] (ni prevedeno) ugotovljeno:

Tožeča stranka je imela potrjeno rezervacijo za lete, ki jih je opravila tožena stranka, in sicer OS 940 iz Celovca (KLU) 21. maja 2018 ob 18.35 do Dunaja (VIE) 21. maja 2018 ob 19.20 ter OS 239 z Dunaja (VIE) 21. maja 2018 ob 21.00

do letališča Berlin Tegel (TXL) 21. maja 2018 ob 22.20. Tožena stranka je let OS 239 z letališča Berlin Tegel preusmerila na letališče Berlin Schönefeld (SXF), dejanske ure letov so bile: z Dunaja (VIE) 21. maja 2018 ob 22.07 do letališča Berlin Schönefeld (SXF) 21. maja 2018 ob 23.18. Razdalja med Dunajem in letališčem Berlin Tegel oziroma letališčem Berlin Schönefeld znaša manj kot 1500 km, razdalja iz Celovca pa ni navedena. Razlog za preusmeritev leta z letališča Berlin Tegel na letališče Berlin Schönefeld je bil ta, da bi let za tri minute prekoračil prepoved nočnega letenja, ki velja za Berlin Tegel. Vzrok za zamudo pri odhodu je bil ta, da bi se morala pred-pred-predzadnja rotacija pred letom, ki je predmet tožbe, začeti ob 14.40 na letališču Berlin Tegel in končati ob 15.45 na Dunaju, vendar pa je Eurocontrol toženi stranki zaradi neviht nad Dunajem dodelil *slot* šele za ob 15.53. Nadaljnji leti v okviru pred-predzadnje rotacije in predzadnje rotacije so bili v pretežni meri opravljeni po voznem redu, vendar pa zamude ni bilo več mogoče nadoknaditi. Tožena stranka tožeči stranki ni ponudila nadomestnega prevoza z letališča Berlin Schönefeld do letališča Berlin Tegel. Tožeča stranka za pot do svojega stanovanja z letališča Berlin Schönefeld potrebuje 41 minut, z letališča Berlin Tegel pa 15 minut.

Tožeča stranka je od tožene stranke zahtevala plačilo odškodnine v višini 250 EUR v skladu s členom 5 v povezavi s členom 7 Uredbe št. 261/2004. Pri tem se na eni strani sklicuje na prepozen prihod leta, na drugi strani pa na to, da tožeči stranki ni bil ponujen nadaljnji prevoz z letališča Berlin Schönefeld do letališča Berlin Tegel. Člen 8(3) Uredbe št. 261/2004 naj se ne bi uporabljal, saj naj letališče Berlin Schönefeld ne bi ležalo v Berlinu.

Tožena stranka je tožbenemu zahtevku nasprotovala, predlagala je zavrnitev tožbe in navedla, da je tožeča stranka v svoj končni namembni kraj Berlin prispela z 58 minutami zamude ter da je letališče Berlin Schönefeld zgolj 24 km oddaljeno od domačega naslova tožeče stranke, letališče Berlin Tegel pa slabih 8 km od domačega naslova tožeče stranke. V obeh primerih naj bi bilo treba za prihod do stanovanja tožeče stranke uporabiti prevozno sredstvo. Tožena stranka je tudi navedla, da je šlo za izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004, obstajale naj bi namreč resne težave z vremenom, zaradi katerih je prišlo do zamude.

Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu) je tožbeni zahtevek zavrnilo in navedlo, da sprememba letališča z letališča Berlin Tegel na letališče Berlin Schönefeld ni bistvena sprememba poti leta, tako da ni mogoče izhajati iz odpovedi leta. Zamuda naj ne bi znašala tri ure ali več. Zahtevek v skladu s členom 8(3) Uredbe št. 261/2004 naj ne bi obstajal, saj naj potnik ne bi navedel, kakšni stroški so mu nastali zaradi prevoza.

Tožeča stranka je proti tej sodbi vložila pritožbo, v kateri navaja pritožbeni razlog napačne pravne presoje in predlaga, naj se izpodbijana sodba spremeni tako, da bo tožbenemu zahtevku ugodeno.

Tožena stranka v odgovoru na pritožbo predlaga, naj se pritožbi ne ugoti.

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) kot pritožbeno sodišče odloča na drugi in zadnji stopnji o zahtevkih tožeče stranke.

To, da niti kraj odhoda niti zadnji kraj prihoda potovanja tožeče stranke ne leži na območju Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu), v skladu s sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) (sodbi z dne 9. julija 2009 v zadevi C-204/08, Rehder, točka 47, in z dne 7. marca 2018 v združenih zadevah C-274/16, C-447/16 in C-448/16, flightright in drugi, točka 48) povzroči, da pristojnost tega sodišča glede na kraj izpolnitve v skladu s členom 7, točka 1, Uredbe št. 1215/2012 ni podana; te okoliščine pa ni več mogoče upoštevati, ker se je tožena stranka v smislu člena 26(1) Uredbe št. 1215/2012 spustila v postopek.

Odločitev je odvisna od razlage določb Uredbe št. 261/2004, katerih vsebina ni tako očitna, da bi bilo mogoče izhajati iz *acte clair*. V bistvenem gre za razlago člena 8(3) Uredbe št. 261/2004, in sicer za to, ali se ta določba uporablja v konkretnem primeru, ali je treba dejansko stanje šteti za odpoved, zamudo ali lastni dejanski stan, ali je možno sklicevanje na izredne razmere ali ne in ali kršitev obveznosti pomoči in oskrbe utemeljuje pravico do odškodnine.

Podrobnejša obravnava vprašanj:

Vprašanje 1:

Tako letališče Berlin Tegel, ki je bilo navedeno v prvotni rezervaciji, kot tudi letališče Berlin Schönefeld, ki se je uporabilo po spremembi voznega reda, veljata za berlinski letališči, vendar pa le letališče Berlin Tegel leži na območju mesta Berlin. Prvostopenjsko sodišče je ugotovilo, da pot z letališča Berlin Schönefeld do stanovanja tožeče stranke traja 41 minut, z letališča Berlin Tegel pa 15 minut. Vprašanje, ali obe letališči ležita v isti regiji, vsaka od strank spora presoja drugače. Pritožbeno sodišče zaenkrat izhaja iz tega, da se člen 8(3) Uredbe št. 261/2004 uporablja, saj gre za več letališč iz iste regije, ne glede na to, da ležita v različnih zveznih deželah. Pritožbeno sodišče to utemeljuje s tem, da je običajno, da mednarodna letališča velikih mest ne ležijo v mestnem središču, temveč ob robu mesta ali zunaj mestnega območja.

Vprašanja 2 in 3:

Tožeča stranka je do odškodnine upravičena, če je prišlo do katere od motenj pri izvedbi storitve, navedenih v zadevni uredbi. Zavrnitve vkrcanja ni treba presojati, nasprotno pa je treba preučiti, ali je treba preusmeritev leta na drugo letališče v isti regiji šteti za odpoved leta ali pa za prepozno izvedbo leta. V prid rešitvi, da je treba dejansko stanje obravnavati kot odpoved leta, govorijo navedbe Sodišča v sodbi z dne 13. oktobra 2011 v zadevi C-83/10, Sousa Rodriguez in drugi, točka 30, v skladu s katerimi se šteje, da gre za odpoved, če se let, kot je bil prvotno načrtovan, ne opravi. Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu) pa nasprotno meni, da je dejansko stanje treba šteti za zamudo pri prihodu, saj je bil končni namembni kraj, namreč mesto Berlin, dosežen, četudi z zamudo.

Obstaja pa tudi možnost, da člen 8(3) Uredbe št. 261/2004 ureja lasten primer motnje pri izvedbi storitve, ki se ne šteje ne za odpoved ne za zamudo pri prihodu. Pritožbeno sodišče o tej rešitvi razmišlja iz tega razloga, da sicer ta določba ne bi imela področja uporabe. Pravica do prevoza do letališča, navedenega v prvotni rezervaciji, ali do drugega bližnjega kraja bi prav tako lahko izhajala iz členov 8(1) ali 9(1)(c) Uredbe št. 261/2004. Če se želi členu 8(3) Uredbe št. 261/2004 priznati področje uporabe, sledi zaključek, da določba potniku priznava zgolj pravico do prevoza do letališča, navedenega v prvotni rezervaciji, ali do drugega kraja, ne pa tudi drugih pravic, predvidenih v primeru odpovedi ali zamude, zlasti pravice do odškodnine, ki se v konkretnem primeru ne uveljavlja. Presoja, ali so podane izredne razmere v smislu člena 5(3) Uredbe št. 261/2004, bi odpadla.

Vprašanje 4:

Če bo Sodišče prišlo do zaključka, da gre za primer zamude, se pojavlja težava izračuna zamude. Glede na to, da člen 8(3) Uredbe št. 261/2004 izrecno izhaja iz letališča, navedenega v prvotni rezervaciji, ali drugega bližnjega dogovorjenega kraja, se zdi smiselno, da se izračun zamude ne konča s pristankom na drugem letališču, temveč s trenutkom, ko potnik doseže letališče, navedeno v prvotni rezervaciji, ali drug dogovorjen bližnji kraj. Bezirksgericht Schwechat (okrajno sodišče v Schwechatu) sicer izhaja iz tega, da zamuda pri prihodu v nobenem primeru ne doseže treh ur. Pri tem spregleda, da je bil prvi kraj odhoda tožeče stranke Celovec in da se je potovanje začelo v Celovcu (KLU) 21. maja 2019 ob 18.35 (sodba Sodišča z dne 26. februarja 2013 v zadevi C-11/11, Folkerts, točka 47).

Vprašanje 5:

Če bo Sodišče prišlo do zaključka, da je potnik upravičen do odškodnine zaradi odpovedi ali velike zamude pri prihodu, je treba upoštevati navedbe tožene stranke, da je do odpovedi/zamude prišlo zaradi izrednih razmer. Pritožbeno sodišče meni, da v sodni praksi Sodišča še ni razjasnjeno, ali dogodki, do katerih je prišlo v okviru pred-pred-predzadnje rotacije v okviru postopka kroženja letov, letalskemu prevozniku omogočajo, da odpoved ali veliko zamudo utemelji s takim dogodkom, tudi če je do tega prišlo istega dne (glej uvodno izjavo 15 Uredbe št. 261/2004). Nedvomno je zmanjšanje števila *slotov* v obravnavanem primeru vplivalo na neuspelo načrtovanje tožene stranke, da bi še pred začetkom prepovedi nočnega letenja lahko opravila let do letališča Berlin Tegel. Z namenom zagotovitve visoke ravni varstva potnikov pa je treba preučiti, ali se je treba omejiti na časovno bližnji kontekst (ne glede na uvodno izjavo 15 Uredbe št. 261/2004) ali na določeno število rotacij v okviru postopka kroženja letov.

Vprašanje 6:

Tožena stranka tožeči stranki ni priznala prevoza, določenega v členu 8(3) Uredbe št. 261/2004. Pritožbeno sodišče meni, da ni pomembno, da bi tožeča stranka tako ali tako potrebovala nadaljnji prevoz do svojega prebivališča. Lahko bi namreč

imela svoje vozilo parkirano na letališču, navedenem v prvotni rezervaciji, ali pa bi imela pot domov organizirano kako drugače, tako da bi ne glede na kratko razdaljo od letališča Berlin Schönefeld do svojega prebivališča še vedno imela interes glede prevoza do letališča Berlin Tegel. V literaturi v nemškem jeziku se izhaja iz tega, da se oskrba, kot so obroki hrane in osvežilni napitki, hotelska namestitvev, pa tudi prevoz med letališčem in krajem nastanitve, mora ponuditi, kar se razlaga tako, da mora letalski prevoznik te storitve ponuditi sam od sebe in ne šele na željo potnikov [...] (ni prevedeno). Člen 8 Uredbe št. 261/2004 se na splošno šteje kot določba o pomoči, ki jo je treba razlikovati od oskrbe, opredeljene v členu 9 Uredbe št. 261/2004. Zaradi vsebinske bližine storitve prevoza iz člena 9(1)(c) Uredbe št. 261/2004 in pravice do prevoza iz člena 8(3) Uredbe št. 261/2004 pritožbeno sodišče zaenkrat izhaja iz tega, da mora letalski prevoznik to storitev potniku ponuditi tudi brez njegovega poziva (glej tudi sklepne predloge generalne pravobranilke E. Sharpston v zadevi C-83/10, Sousa Rodriguez in drugi, točka 62).

Vprašanje 7:

Če se izhaja iz tega, da toženi letalski prevoznik ni izpolnil svoje obveznosti prevoza do letališča, navedenega v prvotni rezervaciji, ali do drugega bližnjega kraja, potem je kršil svojo obveznost iz členov 8 in 9 Uredbe št. 261/2004. Nacionalna sodišča izhajajo iz tega, da kršitev obveznosti glede zagotovitve pomoči in oskrbe utemeljuje (le) obveznost letalskega prevoznika do povračila škode (glej na primer sodbo Amtsgericht Königs Wusterhausen (okrajno sodišče v Königs Wusterhausnu, Nemčija) z dne 2. februarja 2017, 4 C 1350/16 [...] (ni prevedeno)). Pritožbeno sodišče pa iz navedb Sodišča v sodbi z dne 13. oktobra 2011 v zadevi C-83/10, Sousa Rodriguez in drugi, točka 44, izpeljuje, da kršitev obveznosti glede zagotovitve pomoči in oskrbe vodi (tudi) do tega, da imajo potniki pravico do odškodnine (glej sodbo Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) z dne 7. septembra 2017, 21 R 246/17z [...] (ni prevedeno)). Ker imajo nacionalna sodišča glede tega vprašanja različna mnenja, ga mora razjasniti Sodišče.

[...] (ni prevedeno) [prekinitvev postopka]

Landesgericht Korneuburg (deželno sodišče v Korneuburgu) [...] (ni prevedeno)

Korneuburg, 29. oktobra 2019

[...] (ni prevedeno)

[...] (ni prevedeno) [podpis]